

SZÁMÍTÓGÉPPEL SEGÍTETT OKTATÁS HATÁSA HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK MOTIVÁCIÓJÁRA

Molnár Éva

SZTE, BTK, Neveléstudományi Tanszék

Kulcsszavak: tanulási motívumok, önszabályozó tanulás, számítógépes oktatás

A hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása napjaink pedagógiai fejlesztéseinek kulcsfontosságú céljai közé tartozik. Az utóbbi évtizedben számos kutatás vizsgálta a családi háttér miatt, illetve az iskolai szegregáció következtében hátrányos helyzetben lévő tanulók oktatásának lehetőségeit. Az OECD az egyik leghatékonyabb oktatási módszernek tekinti a számítógépes oktatást, amely a leggyengébb, hátrányos helyzetű tanulók tanulási esélyeit növeli. A nemzetközi kutatási eredmények szerint az oktatási informatikai eszközök hatásosan fejlesztik a tanulási és szociális hátrányokkal küzdő, kevésbé motivált, szorongó fiatalok értelmi képességeit, hatékony tanulási stratégiák használatára serkentik őket, miközben javítják én-képüket és az iskolával kapcsolatos attitűdjeiket.

Az előadás alapjául szolgáló kísérlet célja 7. évfolyamos hátrányos helyzetű tanulók képességeinek, tanulásának, tanulási motívumainak fejlesztése számítógéppel segített oktatáson keresztül. Fő kutatási kérdésünk az volt, hogy mennyiben okozza a lemaradást a képességek hiánya, a tanulási stratégiák nem hatékony alkalmazása, a tanulási motívumok fejletlensége és mennyiben a szociokulturális háttér. A számítógépes fejlesztés közvetett módon irányult a képességekre és motívumokra.

A fejlesztő kísérletet előméréssel indítottuk, amelyben képességteszteket (induktív, kombinatív, olvasás) és önszabályozó tanulási kérdőívet (tanulási stratégiák, tanulási motívumok) töltöttek ki a tanulók. A fejlesztés zárásaként utómérést végeztünk, amelyben az előmérésben használt mérőeszközöket, illetve azokkal ekvivalens teszteket alkalmaztunk. A fejlesztés során különböző tantárgyi órákon számítógéppel segített oktatás zajlott.

Az eredményeink azt mutatták, hogy az iskolai eredményességet leginkább a képességek, a tanulási stratégiák és motívumok fejletlensége határozza meg, mintsem a szociokulturális háttér. Ugyanakkor az előméréshez képest szignifikánsan jobb eredmények születtek a vizsgált területeken, illetve a tanulási motiváció terén. A fejlesztés hatására minden vizsgált motívum (elsajátítási, teljesítmény, önhatékonyosság) szignifikáns fejlődést mutatott. A tanulók jobban törekedtek arra, hogy a tanulnivalót elsajátítsák, hogy jobb jegyeket szerezzenek, illetve jobban bíztak képességeikben az egyes tanulási feladatok megoldása során.

Eredményeink rámutattak arra, hogy az egy éves számítógéppel segített oktatás a hátrányos helyzetű tanulók esetében erőteljes fejlődést ért el. A tanulók nem csak gondolkodási képességük fejlődésében, hanem iskolai attitűdjükben, tanulási motívumaikban és a tanulási stratégiák hatékony alkalmazásában jelentős pozitív változást értek el. Fejlesztő kísérletünk eredménye azt bizonyítja, hogy a hátrányos helyzetű tanulóira irányult fokozott oktatási, pedagógusi figyelem hatványozottan megtérül, hiszen a felzárkóztatás során megvalósul az oktatás legfontosabb funkciója, az esélyegyenlőség megadása.